

Sjælp af Indkomstskat, og som tilveiebragte Egevægt, tant bien que mal, mellem Indtægter og Udgifter. Det er derfor ganske sikkert, at det at møde op med en Underbalance i og for sig nutildags ikke kan have det Mindste at betyde. Enhver maa fordre, maa med Nødvendighed fordre, at der gjøres klart Rede for Rigtigheden af den saaledes opgjorte Underbalances Størrelse. Thi det maa dog vel mærkes, at enhver blot nominal Angivelse af en Underbalance af Grunde, som maae være indlysende, aldeles ikke kan betyde noget. Vi behøve i saa Henseende blot at gaae til de simpleste Privatforhold. Der er intet Mystorium paa dette Omraade; hvad der finder Anvendelse paa Statsbudgetters og Statsregnskabsers Opgjørelse, er ikke Andet, end hvad enhver Mand dagligdags anvender hjemme i sit Huus, blot at han gjør det i en simplere og for ham selv mere tilgængelig Form. For sit private Vedkommende vil enhver Mand meget let vide at finde Sandheden, naar han blot giver sig den aller ringeste Tid til at overveie sin Stilling. Naar en Mand kommer og fortæller mig, at han har opgjort, hvilke Indtægter og Udgifter han har haft i det foregaaende Aar, og derhos siger mig, at han deraf seer, at han har haft 1,000 Rb. for lidt i Indtægt, saa vil jeg vel vogte mig, og Enhver vil vel vogte sig for at troe om den Mand, at han ikke har en god Balance, ligesaa vel som jeg omvendt nok skal vogte mig for, naar han siger: „jeg har faaet 1,000 Rigsbalers Overskud,“ at troe om ham, at han sidder fortræffeligt i det, spænd nærmere Forklaringer ere tilveiebragte. Hvis han siger, at han har haft 1,000 Rb. for lidt, men det derhos viser sig, at han i det nævnte Aar har anskaffet sig 1,500 Rb. i Obligationer, saa siger jeg: „Min Kjære! der er ingen Grund til Klage, thi vel har Du faaet ud, at Du har haft 1,000 Rb. for lidt, men Du har jo faaet de 1,500 Rb. i Obligationer istedetfor, og, naar vi altsaa gjøre det Regnestykke rigtigt op, saa er Din nominelle Underbalance ikke alene ikke tilstede, men saa har Du endog formæret din Formue med 500 Rb.“ Dette er saa simpelt, at jeg er overbevist om, at Ingen vil vove paa at nægte Rigtigheden deraf. Ligesaalidt vil jeg, naar Manden siger til mig, at han har haft

1,000 Rb. Overskud, uden nærmere Forklaring kunne stole paa, at han sidder godt i det; thi maaskee kommer jeg efter, at han i det samme Aar har laant 2,000 Rb., som han har brugt til at dække en Deel af sine Udgifter med, og saa er jo det, at han har faaet 1,000 af de laante 2,000 Rb. tilovers, aldeles betydningsløst, thi han har da i Virkeligheden en Underbalance af 1,000 Rb. Dette er saaledes det Første, som jeg vil bede vel erindret, at alle saakaldte nominelle Underbalancer eller Overbalancer — thi de ere i den Henseende begge lige gode — ikke have det Allermindste at betyde, og at man aldeles ikke kan beraabe sig paa dem. Der forvres først og fremmest, for at komme til en rigtig Opgjørelse, en nøiagtig og omhyggelig Gjennemgaaen af det, der opføres som Indtægt under hver enkelt Post, og af det, der opføres som Udgift under hver enkelt Post, og man maa derhos ved Siden af de virkelige Indtægter og Udgifter, hvorved jeg forstaaer dem, der ligefrem ere løbende, dem, der ere ordinært løbende Indtægter for Aaret og ordinært løbende Udgifter for Aaret, holde klart og skarpt adskilt, hvad der kun vedkommer selve Formuens Forøgelse eller Forringelse, altsaa Alt, hvad der vedkommer enten den ligefremme Forøgelse af Activerne, som vi jo kalde Formuen under Finantsbestyrelsen, eller hvad der vedkommer den ligefremme Forringelse af Statsgjælden. Naar man ikke sonderer dette ud og sætter alt det for sig, hvad der hører til Formuesforandringer, og skjelner skarpt imellem Formue- og Capitalopgjørelse paa den ene Side og Opgjørelse af Indtægter og Udgifter paa den anden Side, saa vil man ingenlunde komme til nogen klar Forestilling om, hvorledes man sidder i det. Jeg maa saaledes paany meget bestemt indstærpe, hvad der er klart, som at 2 og 2 er 4, at det Beløb, der forbruges af Activerne for at afbetale paa Statsgjælden, eller det Beløb, for hvilket der stiftes Statsgjæld for at forøge Activerne, ikke har det Mindste at gjøre med Opgjørelsen af en Balance. Naar jeg i et vist Aar gaaer hen og laaner en Million, men jeg samtidsigt for denne Million kjøber for en Million Papirer, som jeg forudsætter, at jeg har handlet fornøftigt ved at kjøbe, og som ere denne ene